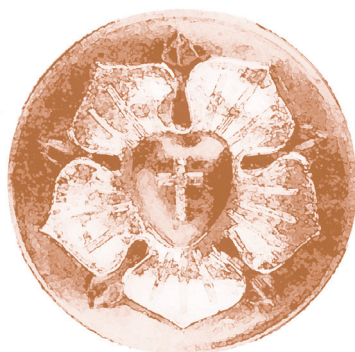


LUTHERSK KIRKETIDENDE



LEDER: EN POLITISK KIRKE?

ARTIKLER OG INNLEGG

UTENLANDSKE PRESTER
EN RESSURS OG EN UTFORDRING
ANGÅENDE DEN NORSKE KIRKES
FREMTIDIGE ORDNING

PRESSEMELDING

SJELESORGSYMPIOSIET 2015:
SJELESORG PÅ Plass

BROSJYRE

UTENLANDSKE PRESTER

MÅNEDENS SALME

SØNDAGSTEKSTEN

2. SØNDAG I PÅSKETIDEN
3. SØNDAG I PÅSKETIDEN
4. SØNDAG I PÅSKETIDEN

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

EN POLITISK KIRKE?

I hvilken grad skal kirken engasjere seg i politiske spørsmål? Hvor går grensen for hvor konkrete råd biskoper og andre kirkeledere kan gi når det gjelder omstridte spørsmål som oljeutvinning og asylpolitikk? Med jevne mellomrom blir slike spørsmål gjenstand for debatt, og denne gangen ble temaet til og med debattert på NRKs debattprogram i beste sendetid på TV. Bakgrunnen var bl.a. at en stortingsrepresentant bekjentgjorde at hun hadde meldt seg ut av Den norske kirke i protest mot uttalelser fra bispehold.

Spørsmålet om kirkens politiske rolle er like gammelt som kristendommen selv. Gjennom middelalderen var striden mellom pave og keiser et viktig element i Europas historie, noe som i Norge fikk sitt nedslag bl.a. gjennom kong Sverres konflikt med kirken. Ved reformasjonen ble kirkens rolle som selvstendig politisk aktør sterkt svekket i og med statskirkeordningen, der kongen ble kirkens overhode og biskoper og prester ble kongelige embetsmenn. Som en konsekvens av en stadig mer selvstendig rolle for kirken i forhold til staten får spørsmålet om kirkens politiske rolle ny betydning og aktualitet. Den noe sprikende debatten også internt i kirken peker på at dette er et spørsmål det bør samtales grundig om. Kanskje burde dette være en sak for Kirkemøtet om ikke så lenge.

Et grunnleggende synspunkt bør i denne sammenheng være at formen for kirkens politiske engasjement er et spørsmål som må bestemmes av kirken selv. Når politikere som opplever seg

rammet av kritikk fra kirken ikke bare nøyer seg med å besvare kritikken, men også kritiserer det at kirken uttaler seg, er dette problematisk ut fra prinsippet om at staten ikke bør blande seg inn i kirkens indre forhold. Kirken bør ta det på stort alvor når noen melder seg ut, men når det dreier seg om personer i sentrale politiske posisjoner, er dette samtidig en form for maktbruk som er høyst problematisk. Både ut fra sin selvforståelse og ut fra religionsfrihetsprinsippet må kirken fastholde sin rett til selv å bestemme innhold og form for sitt politiske engasjement. Så får

Formen for kirkens politiske engasjement er et spørsmål som må bestemmes av kirken selv.

politikkerne ta debatten om de spørsmål som dette engasjementet reiser, men slutte å så tvil om debattanters legitimitet når de hevder det de hevder – også når det gjelder biskoper.

At kirken må kunne uttale seg om hva man vil, betyr samtidig ikke at man skal uttale seg om hva som helst. Som det med rette er blitt påpekt i debatten, er kirken ikke noe politisk meningsfellesskap, men et fellesskap i tro, bygd på Guds nådehandling i dåpen. I kirken skal det være rom for ulike politiske holdninger og ulike meninger om mange spørsmål. Det er en styrke at kirkens medlemmer engasjerer seg som politikere for ulike politiske partier og til støtte for ulike politiske løsninger.

At kirken ikke er et politisk parti, betyr likevel ikke at kirken kan være nøytral i alle slags politiske spørsmål. En forståelse av kirkens oppdrag som gjør den nøytral i alle politiske spørsmål, er uttrykk for en uholdbar forståelse av det kristne

evangeliet. En slik forståelse kom f.eks. til uttrykk da det NS-styrte kirkedepartementet i et rundskriv i 1941 påla prestene i sin forkynnelse å holde seg til det ”oppbyggelige og evighetsmessige”. Men evangeliet handler ikke bare om evigheten, men også om verden her og nå; ikke bare om sjelen, men også om kroppen; ikke bare om den enkelte, men også om fellesskapet mellom mennesker i samfunnet. I det kristne budskap konfronteres menneskelig synd og urettferdighet med Guds skaperverlje. Kirken kan derfor ikke forkynne sitt budskap uten at det får politiske konsekvenser.

Når evangeliet likevel ikke er noe politisk program, er det fordi det er budskapet om den fullkomne rettferdighet Gud skaper når Guds rike kommer. I forhold til dette blir alle former for rettferdighet som kan skapes med politiske midler ufullkomne og kompromisspregede. En må derfor vokte seg for å framstille det slik at kirkens oppdrag kan løses med politiske midler. Som eskatologisk virkelighet må gudsriket ikke forveksles med en politisk utopi.

Samtidig har troen på det kommende gudsriket konsekvenser her og nå. Fordi riket alt er ”kommet nær” (Mark 1,15), kalles kirken til å vitne om riket, både i sitt liv og i sin forkynnelse. I mange tilfeller vil de politiske konsekvenser av kirkens vitnesbyrd være mer indirekte enn direkte. En forkynnelse av menneskets ukrenkelighet og skaperverkets hellighet innebærer likevel et stadig kritisk perspektiv på en realpolitikk som nødvendigvis må være preget av kompromisser og kortsiktige interesser.

Det er i denne sammenheng viktig at kirkens politiske engasjement er solid forankret i troen og evangeliet, og at denne forankringen alltid er tydelig. Dersom kirkeledere kaster seg inn i den politiske debatt uten at det er klart hvordan deres standpunkter springer ut av troen, er de blitt politiske aktører på linje med andre. Samtidig må de konkrete konsekvenser man mener å trekke av

troen alltid gis en god begrunnelse, og man må gi rom for at andre troende kan trekke konklusjonene annerledes.

At man kan være uenig om de konsekvenser som trekkes, uttrykker at kirken er et fellesskap der alle ikke må mene det samme. Men skal man bare si det som alle er enige om, kan man ikke si særlig mye. Derfor må det være rom for å tale konkret, men også for å være uenig. I kirken trenger vi å utvikle en kultur som stimulerer til felles refleksjon og samtale. Det betyr også at autoriteten til det som blir hevdet ikke først og fremst henger på posisjonen til den som hevder det, men til hvor godt det er forankret i troen. Også uttalelser fra biskoper må kunne etterprøves og diskuteres, og uten at den som

er uenig skal føle seg ekskludert fra det kirkelige fellesskapet.

Ofte fokuseres det i denne sammenheng på uttalelser og meningsyttringer i politiske spørsmål. Men kirkens oppgave ligger ikke bare i å tale, men også å handle. Og handling taler som regel kraftigere enn ord. Alt for ofte har kirken en tendens til å kreve handling fra andre uten å rette søkelyset på sin egen praksis. F.eks. har kirken med rette talt imot et tiggerforbud og krevd tiltak for fattige tilreisende. Samtidig har kirken i liten grad gjort noe for selv å hjelpe – bortsett fra der man er blitt støttet av offentlige midler. Trolig hadde kirkens engasjement både i denne og andre saker blitt enda mer troverdig og virkningsfullt dersom man i større grad hadde utfordret sin egen praksis. Kirkens politiske engasjement handler ikke bare om å kreve handling fra andre, men også om å vitne om evangeliet og gudsriket gjennom sine egne handlinger.

Alt for ofte har kirken en tendens til å kreve handling fra andre uten å rette søkelyset på sin egen praksis.



.....
HARALD HEGSTAD
HARALD.HEGSTAD@MF.NO

UTENLANDSKE PRESTER EN RESSURS OG EN UTFORDRING

AV BISKOP TOR B. JØRGENSEN, SØR-HÅLOGALAND MED ERFARING SOM UTENLANDSK PREST I JAPAN
SHBISKOP@KIRKEN.NO

Utenlandske prester er blitt en viktig del av Den norske kirkes hverdag. Uten disse ville rekrutteringskrisen var langt større. I Sør-Hålogaland har det over tid vært et sted mellom 10 og 15 prester med utenlandsk bakgrunn av rundt 90 prestestillinger. De kommer fra Danmark, Tyskland, Island, USA og, nå sist, Etiopia. Lista for Den norske kirke som helhet er nok mye lengre, men de tre første landene tror jeg det kommer flest prester fra. Det har sammenheng med ”overproduksjon” av prester i eget land. Dette har vært gunstig for Den norske kirke hvor det er ”underproduksjon”.

Det er mye som tyder på at behovet for slikt tilsig snarere vil øke enn synke i årene som kommer. I tillegg til å avhjelpe ”prestenøden” er det i seg selv et gode å ha et presteskap med ulik bakgrunn og erfaring. Deres nærvær er med på å vise at kirka er internasjonal, og at den er opptatt av inkludering og mangfold i et samfunn hvor dette er en utfordring på mange arbeidsplasser og i mange lokalsamfunn. Den romersk-katolske kirke er her et godt forbilde. Fra eget område kjenner jeg både filippinske og polske prester og nonner. De er viktige kirkelige ressurser i en landsdel som har mange innvandrere.

Som utenlandsk prest i Japan gjennom mange år kjenner jeg noe til disse mekanismene. Og jeg kjenner til mange av utfordringene ved å skulle fungere på en måte som var til hjelp for den lokale menighet jeg var prest for. Er det noen åpenbare suksessfaktorer i dette landskapet? Jeg vil peke på noen faktorer.

1. **Regler og roller.** Det er viktig å kjenne det regelverket som gjelder for prester og/eller

teologiske kandidater som søker jobb i norske menigheter. I disse dager utgir Bispemøtet en brosjyre som gir en god oversikt over regelverk og rollefordeling ved tilsetting av utenlandske prester. Denne brosjyren klargjør de formelle løp som både tilsettingsmyndighet og søkere må ha kjennskap til. Brosjyren er utviklet i samarbeid med Kirkerådet og de teologiske utdanningsinstitusjonene. Jo bedre teologiske, formell kompetanse en søker har, desto enklere blir prosessen. Og sett med søkerens øyne er det langt lettere om en er ordinert og har tjenestegjort i egen kirke før en søker. De som kommer best ut, er selvsagt de som har tatt helt eller delvis utdanninga i Norge.

2. **Innhenting av referanser.** Dette er både viktig og vanskelig når søkeren kommer fra et annet land, og det er første gang vedkommende søker stilling i Norge. Vårt ”referanseregime” er ikke uten videre brukt i andre kirker. I tillegg kommer språkutfordringer og kulturforskjeller inn. Jeg tror akkurat dette punktet ofte kan bli tatt for lett på. Det er mye erfaring som taler for at biskopen bør spille en aktiv rolle i slik referanseinnhenting.
3. **Språk.** Den store suksessfaktoren er språket. Å være prest betyr å kommunisere, både som taler og som samtalepartner, som diskusjonsdeltaker og som møteleder – og som medmenneske som skjønner hva som foregår rundt deg, og som kan fange opp hva som forventes av deg. Det gjelder avtaler og oppfølging. Det oppstår ofte misforståelser og

uklarheter. Dette kan jeg fortelle mye om fra min egen Japan-erfaring! I utgangspunktet stiller det også krav til skriftlig språk, evne til både å lese og å oppfatte, og til å uttrykke seg i kortere og lengre format. Små språklige "særegenheter", f.eks. ved bruk av preposisjoner, er greit i dagligtale, men ser annerledes ut på trykk.

4. **Kontinuerlig språkprosess.** Bispemøtet har fastsatt at utenlandske kandidater skal ha bestått test i norsk språk, høyere nivå som det heter. Men dette er bare en begynnelse og et grunnlag. Å forbedre språket er en kontinuerlig og i prinsippet en livslang prosess. Det gjelder også uttale og "forståelighetsgrad". Prester fra det landet som har hatt stor innflytelse på utviklingen av det norske språket, og i sin tid preget hele prestestanden, har mange fordeler. De leser uten vanskelighet norsk. De skriver uten besvær. Men deres aksent kan oppleves krevende for ører som ikke er vant til å høre deres bløte uttale. Dette gjelder også motsatt. Jeg har ved flere anledninger vært taler i danske sammenhenger, og har registrert at mye ikke blir oppfattet uansett hvor enkelt norsk (og dansktilpasset) jeg prøver å snakke. Nå er det store individuelle forskjeller for alle utlendinger. Noen av mine norske kollegaer i Japan ble "irriterende" kjapt flinke til å bruke japansk, mens andre av oss måtte slite mer. Bevissthet om denne kontinuerlige kommunikasjonsutfordringen er viktig. Og det bør legges til rette for faglig veiledning og bearbeidelse av de språklige utfordringer utenlandske prester møter. Dette krever gode og etablerte rutiner fordi det

er sensitivt og personlig. Her tror jeg vår kirke har et betydelig forbedringspotensial.

5. **Kirkekulturelle utfordringer.** Presterollen kan i utgangspunktet oppfattes som rimelig avklart og tidløs. Det er selvsagt ikke tilfelle. Denne lederrollen påvirkes av forskjellige ledelsestradisjoner og av den kirkelige ledelseskultur som har utviklet seg over tid. I mange lutherske kirker er det vanlig at presten er den dominerende lederfigur – på alle områder og til alle døgnets tider. Presten forventer på sin side at alle andre tjenestegrupper tilpasser seg prestens måte å gjøre tingene på, og støtter opp om prestens virksomhet. Kanskje var det slik også her i Norge "for mange år siden". Men vi bærer med oss en lang tradisjon hvor det "alminnelig prestedømme" har oppfattet seg som den lokale menighet selv uten presten. I nyere tid har utviklingen av det kirkelige demokrati med sin råds- og administrasjonsstruktur skapt utfordringer for den klassiske presterollen. De andre tjenestegruppene i kirka har også sin egen tjenesteidentitet uavhengig av presten. Her blir det ofte "kulturkræs" i staber og menighetsråd når utenlandske prester med et sterkere selvbylde skal finne sin plass i det norske kirkesystemet. Jeg har tro på at erfarne utenlandske prester som har knekt vår kulturkode, kan fungere som gode veiledere og konfliktløserne.

Jeg taler altså for et mer bevisst arbeid med integreringen av utenlandske prester idet jeg holder fast på at "Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. [Vi] er alle en i Kristus Jesus." (Gal 3,28)

ANGÅENDE DEN NORSKE KIRKES FREMTIDIGE ORDNING

NOEN HJERTESUKK FRA EN LANDSENS PREST

AV DAGFINN BJERKESTRAND, SOKNEPREST. BUVIK SOKN I ORKDAL PROSTI
DAGFINN.BJERKESTRAND@SKAUN.KIRKEN.NO

Nesten tjue års prestedtjeneste på grasrotnivå med alle de gleder og sorger, frustrasjoner og forhåpninger en slik tjeneste medfører, og den kirkeerfaring man da sitter med, burde kunne medføre at min stemme kan tåles å bli hørt i debatten om fremtidig kirkeordning. Derfor mitt innlegg her.

1) FINN MÅLET FØRST

Det er i den pågående prosess med ny kirkeordning ikke nødvendig å finne opp noe helt nytt, i betydningen særnorsk. Vår norske kirke er jo som kjent en kombinasjon av kongregasjonalistiske, presbyterianske, episkopale og synodale tendenser og strukturer, i tillegg til den historiske bakgrunn som en del av det statlige embetsmannsvesenet. Man kan vel kalle den gamle embetsmannskirken nærmest for en privatpastoral kirkeordning. Og erfaringer fra frimenigheter med for sterke lederpastorer skremmer oss fra slike menighetsdannelser. Andre kirkesamfunn og selvstendige menigheter rundt om i verden har andre slags kombinasjoner enn vi. Enkelte rendyrker én form for kirkestyre, mens andre kombinerer slik som vi gjør. Noen løsninger er mer heldige enn andre. Derfor er det bedre å analysere disse forskjellige kirkesamfunn i verden og se hvem og hva som fungerer best etter de kriterier man blir enige om. Man bør selvfølgelig da studere både Bibelen og de apostoliske fedre for å finne gode kriterier. Det kan da hende man finner en mer ideell løsning enn hvis man lapper på de ordninger vi allerede har. Mitt ønske er altså i første omgang: Se bort fra

absolutt alle råd og organer, stillinger og frivillige sammenslutninger, og tegn deretter "kirkekarter" (i vid forstand) på nytt! Om dette betyr å dele inn kirken i 100 bispedømmer eller innføre fire erkebiskoper eller avvikle hele ordningen med ordinerte prester og bare ha rådsstruktur – alt dette må være med i konstruksjonen av Den nye norske kirke. Men en slik totalprosess kan selvfølgelig ikke gjøres i plenum – med høringer i årevis og endeløse debatter om detaljer. Man bør sette ned tre–fire komitéer til å utarbeide hvert sitt forslag, der de eventuelt vektlegger hver sine hjertesaker. Disse komitéene må få arbeidsro til å gjøre et grundig arbeid. Deretter kan Kirkeråd og Kirkemøte og ellers alle i Den norske kirke velge mellom de konkrete forslag. Dette vil antakelig gå raskere enn dagens detaljdebatt. For forslagene må være endelige løsninger, ikke, som nå, flikking på de eksisterende ordninger. Å sitte og debattere om detaljene i årevis er såpass slitsomt for alle at det kan hende Den norske kirke tar sin død av det. Av det jeg kan lese rundt omkring av høringsuttalelser og rapporter, ser det ut til at målet er uklart; det vil si hva slags kirke man ønsker å komme frem til. Det er etter min mening vanskelig å gå en veg mot noe når man ikke vet hva målet er. Å skille stat og kirke er jo ikke målet, men et middel på veien, kun én av de mange milepælene som skal plasseres. Eller kun passeres.

2) FRIHET FOR RELIGION OG FRIHET FRA RELIGION

Grunnlovens § 16 lyder jo slik: *”Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse. Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje.”*

Grunnlovens § 16 burde lyde slik: *”Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje.”*

Det er en illusjon å tro at staten for tiden understøtter Den norske kirke. I virkeligheten er kirken underbemannet og underfinansiert, både fra statens side, men også i forhold til kommunenes forpliktelser. Man kan drømme om at stat, kommune og kirke samarbeider i harmoni og gjensidig glede, men virkeligheten er dessverre ikke slik. Kanskje den heller ikke burde være slik i et moderne, religionsåpent samfunn. Det er illusorisk å tro at kirke og stat er adskilt, når det samtidig opprettholdes statlig eller kommunal økonomisk kontroll av kirken. Dette sier jeg og vet selvfølgelig godt at det finnes mange gode ting som skjer i samarbeidet med det offentlige; det sitter jo gode mennesker på den andre siden også.

3) ALLE GODE TING ER TRE

Den nåværende norske kirke bør deles opp i tre deler, som man i korthet kan kalle: ”Gravferdsetaten”, ”Kirkedriften” og ”Kirkeantikvaren”.

a) Gravferdsetaten

”Gravferdsetaten” betyr i denne sammenheng alt som har med graving og stell av gravplasser, krematorier og (kommunale) gravkapeller å gjøre. Alt dette bør være en offentlig oppgave som finansieres over skatteseddelen med en egen prosentvis gravferdsavgift for alle borgere i riket. Det beste er kanskje at denne etaten er på kommunalt nivå, men det kan det offentlige bestemme selv. Om kommuner i neste omgang velger å sette bort denne virksomheten til Den norske kirke som enten lokalt eller sentralt velger å overta driften – for betaling, det kan være et

eventuelt neste steg. Men det er et viktig og fremtidsrettet prinsipp at ”Gravferdsetaten” er definert som en kommunal eller offentlig tjeneste for alle borgere, uavhengig av enkelttrossamfunn. Trossamfunn må da ordne seg en eventuell innvielse av hver enkelt grav, ikke hele gravplasser som nå. Man kunne tenkt seg at hvert trossamfunn har sin egen gravplass, men det vil antakelig skje stadig oftere i fremtiden at ektepar skal gravlegges etter hver sin religion, og vi ønsker jo at ektepar skal få ligge gravlagt sammen. Derfor bør gravplassene være allmenne og kommunale, med rom for individuelle religiøse uttrykk ved enkeltgraver.

b) Kirkedriften

”Kirkedriften” er alt som skjer i menigheten, slik som gudstjenester og andre kristelige samvær og aktiviteter. Til dette arbeidet trenger man bygninger, utstyr og ansatte; disse bør forvaltes av kirken selv. Alle kirkens ansatte bør altså være ansatt i samme virksomhet. Dagens situasjon med flere arbeidsgivere og ubestemmelige ansvarslinjer er demotiverende og kontraproduktivt. Kirkedriften må finansieres av en medlemsavgift som fastsettes, gjerne lokalt, prosentvis i forhold til inntekt. For hvert enkelt medlem med en gjennomsnittlig inntekt kan man tenke seg at dette burde utgjøre et sted rundt kr 1.500 i året. Det offentlige kan forespørres om avgiften kan innkreves samtidig som den alminnelige skattlegging. Det ordinære skattetrykket fra stat, kommune og fylke bør da i fremtiden reduseres tilsvarende kirkens utgifter, slik at utgiftene til skatt og medlemsavgift for det enkelte medlem ikke blir økt ved en overgang til kirkelig medlemsavgift. Hvis enkeltmennesker slik ser at de faktisk betaler for kirken, så vil dette medføre at de vil kreve mer av kirken, men også at de kanskje yter mer av frivillig innsats. Vi vil få en avskalling av medlemmer ved innføring av en slik ordning, men medlemstallet vil da antakelig bli mer korrekt i forhold til hvem som faktisk ønsker å være medlem. Å innføre en ordning med enkeltbetalinger av tjenester i en kirke du allerede er medlem av, er en forkastelig tanke. Det kan jo ofte tenkes at det er i de tider av livet med minst

betalingsevne man har størst behov for kirkelig betjening. Idéen om at det er soknet (menigheten) som er grunnenheten i kirken, altså at soknet (menigheten) er selve kirken, bør gjennomføres i enda sterkere grad enn det er nå for tiden. Her må man selvfølgelig lage gode ordninger for tilsyn og samarbeid mellom sokn. Man må også innføre noen få, sentrale kirkeressurser som kan støtte soknets arbeid enda bedre enn nå. Men soknet (menigheten) må være kirkens grunnenhet – i virkeligheten, ikke bare som en god idé.

Selvstendige organisasjoner innenfor Den norske kirke bestemmer jo selv hvordan de vil organisere seg, men det bør arbeides for en tydeliggjøring av at lokale foreninger av organisasjonene er enten selvstendige menigheter eller en integrert del av en annen menighet – helst da innenfor Den norske kirke. Kirken må også arbeide for at landsdekkende organisasjoner enda bedre inkluderes i den kirkelige "familie". Alt kan jo heller ikke presses inn i én ordning. En menighet behøver ikke omfatte et geografisk sokn, og det kan gjerne tenkes en fremtid der man nettopp planter enda flere menigheter som er uavhengige av geografisk sokn.

c) Kirkeantikvaren

I enkelte tilfeller kan menigheter bli nødt til å overta verneverdig eller fredet bygningsmasse som menigheten ikke er i stand til å ta vare på. Dette fører til at vi må ha en tredje del av det hele, nemlig "Kirkeantikvaren". Dette må være en instans som finansieres av statlige midler for å ta vare på eldre kirkebygg som menighetene selv ikke greier å holde i stand. I de fleste tilfeller burde menighetene fortsatt få lov til å bruke disse byggene til sin virksomhet og enten eie dem selv eller leie dem av Kirkeantikvaren.

4) KIRKEN ER EN KIRKE, IKKE EN STATLIG ETAT

Prinsippet om at Den norske kirke skal være til stede i alle bygder og steder med sine tjenester, kan måtte fravikes. Dette prinsippet er en rest fra den gamle embetsmannskirken og er problematisk i den forstand at det forutsetter en kristen tro

på alle steder. En slik tro kan egentlig ikke vedtas fra Stortinget. At kirken på den annen side selv søker å opprette menigheter på alle steder, er en naturlig konsekvens av misjonsoppdraget og det må kirken alltid fortsette med. En akutt nødløsning nå er flere ambulerende prestepstillinger.

5) HVEM EIER KIRKENE?

Kirkebyggene og de kirkegårdene som hører til disse, må altså deles opp i adskilte eiendommer der selve kirkebygget er menighetens eller soknets eie, og kirkegården tilhører kommunen eller en annen offentlig etat. Dette er viktig siden man i fremtiden ikke kan regne med at kommunegrensene og soknegrensene er sammenfallende; det kan hende fremtidens kommunereform går både i stå og i retur. Det tydeliggjør også ansvarsområdene for kommune og menighet, som for tiden er ganske uklare.

6) HVOR MANGE TRENGER VI PÅ LØNNINGSLISTA?

Man bør sette opp en viss standard for hvor stor betjening det er ønskelig at et sokn har. Selv tror jeg på en tommelfingerregel om at det som er absolutt minimum må være én utadrettet arbeidende i full stilling per tusen medlemmer og en full stilling i tillegg. En menighet på 3.000 medlemmer må for eksempel da minst ha én prest, én musiker og én trosopplærer. I tillegg kommer en administrativ stilling og praktiske tjenester som renhold og vedlikehold, også anslått til tre hele stillinger. Altså én ansatt (av forskjellig profesjon) per 500 medlemmer. Store menigheter kan ha stordriftsfordeler og slik "spare seg" for ansatte, men man må huske at alle mennesker er like mye verdt, og alle mennesker fortjener en like god kirkelig betjening. Gravferdsetaten holder man utenfor en slik "standard". Aktive menigheter har kanskje rom for å forhøye medlemsavgiften sin noe, slik at man kan styrke betjeningen ytterligere.

7) HVEM SKAL BESTEMME?

Det sier seg selv at skal en slik menighet kunne fungere med tilfredsstillende arbeidsvilkår, så kan ikke menigheten være aldeles selvstendig, men

må være innordnet i et system av vikarordninger og teologisk tilsyn og pensjonssystemer og alt slikt, altså et kirkesamfunn. Dette kirkesamfunnet kan gjerne være inndelt i prostier og/eller bispedømmer. Det meste, eller alt, av arbeidsgiveransvar legges til det høyere nivået. Arbeidsgiveransvaret for alle ansatte må uansett legges til ett sted, og dette stedet må være et robust og profesjonelt nivå i kirkesamfunnet, og dagens prostinivå er etter min mening for lite. Den daglige ledelse kan kanskje være nede på prostinivå eller liknende. Men i vurderingen av antallet

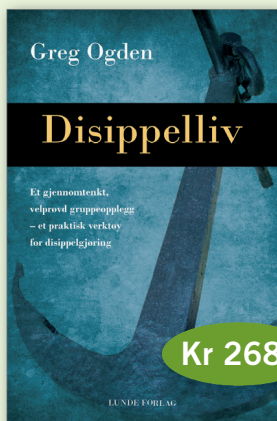
kirkelig ansatte og antallet råd og styrer må man først se på menighetens behov og ønsker, ikke sentralpolitiske hensyn. *Hvem* som skal bestemme i kirken, er egentlig uviktig. Det viktige er at det er klare linjer, og at arbeidsmiljøet er best mulig for de ansatte og de frivillige.

Dette var et lite hjertesukk fra en alminnelig prest i Den norske kirke. De skisser som er laget til en framtidig kirkeordning i dette innlegget, er den beste veien å gå – kanskje den eneste, etter min erfaringsbaserte overbevisning.

AKTUELT



LUNDE
FORLAG



Greg Ogden **DISIPPELLIV**

Ingen blir født som disippel. Disippel blir man gjort til. Som Jesus sa: «Gå og gjør ... disipler!» Men hvordan?

Ogden anbefaler disippelgrupper på 3–4 personer, og boka hans dekker et innholdsmessig kjernepensum over 25 kapitler om det nye livet i Jesus. Livspraksis og solid teologi går hånd i hånd.

«Endelig er denne glimrende boka tilgjengelig på norsk!»

Tor Erling Fagermoen, generalsekretær i NKSS

**BOKEN KJØPER DU I DIN LOKALE BOKHANDEL
ELLER PÅ WWW.LUNDEFORLAG.NO**

SJELESORGSYMPOSIET 2015: SJELESORG PÅ PLOSS

Sjelesorg er en viktig del av mange prester og diakoners arbeidshverdag, og en av de tingene som særlig er nevnt i ordinasjonsløftet. Men hva er sjelesorg i praksis i folkekirkenes menigheter? Det finnes en del litteratur og noe forskning på feltet, men det meste av dette er knyttet til institusjonssjelesorg og har nære bånd til behandling og terapi. Det er lite forskning og litteratur som handler om sjelesorg i lokalsamfunn – til tross for at dette er kirkens største sjelesorgarena.

Sjelesorgsymposiet som arrangeres på Granavolden 8–9 juni i år har til hensikt å bringe sammen praktikere og forskere til en felles dugnad for å bringe faget videre. Temaet ”Sjelesorg på plass” har en dobbelt klang ved at det både henspiller på sted; det vil si lokalsamfunn, aktuelle hendelser og situasjoner, kultur og sosio-økonomiske forhold – og også uttrykker et program, et ønske om å få på plass sjelesorg på best mulige måter. Målgruppen for symposiet er prester, diakoner og andre aktuelle kirkelige tjenestegrupper, og lærere og forskere i sjelesorg og tilliggende fagområder.

Blant innlederne er **Ingun Fosslund, Gunnar Næsheim, Elisabeth Kjetilstad, Eleanor Brenna, Einar Edland, Sevat Lappégard, Marit Bunkholt, Anne Austad, Sjur Isaksen, Randi Tjernæs, Gunnar Fagerli, Lars Johan Danbolt, Hans Stifoss-Hanssen og Anne Hege Grung.**

Det er satt av plass i programmet for faglige refleksjoner, siden vi gjerne vil presentere en bredde med ulike bidrag fra praksis og forskning. Meld derfor gjerne på et forberedt innlegg. Hvis du ønsker å gjøre dette, send inn en kort omtale

av bidraget (ca. 100–150 ord) innen 20. mai til et av medlemmene i kurskomiteen: Lars Johan Danbolt (lars.danbolt@mf.no), Hans Stifoss-Hanssen (hans.stifoss-hanssen@diakonhjemmet.no) eller Anne Hege Grung (annehg@teologi.uio.no). Marit Bunkholt fra PF, Inge Westly fra Bispemøtet og Leiv Sigmund Hope fra Diakonforbundet har samarbeidet med kurskomiteen om opplegget.

Noen praktiske opplysninger: Vi starter med lunsj mandag 8. juni kl 12.00 og avslutter tirsdag 9. kl 15.00. Det er ingen deltakeravgift. Alle dekker egne utgifter (også innlederne). Og den enkelte gjør opp med gjestgiveriet, kr 1.750 som dekker overnatting og alle måltider, inkludert felles middag mandag kveld, kaffe, frukt osv. Det betales altså ikke noe ved påmelding. **Påmelding sendes praktikum@teologi.uio.no innen 20. april 2015.** Skriv navn, stilling, arbeidssted og eventuelt tema for påmeldt bidrag.

Velkommen til Sjelesorgsymposiet 2015 – Vi gleder oss og håper å se mange av dere der!

Hans Stifoss-Hanssen,
professor i diakoni og profesjonell praksis
ved DHS

Lars Johan Danbolt,
professor i praktisk teologi ved MF

Anne Hege Grung,
førsteamanuensis i praktisk teologi
med ansvar for sjelesorgfeltet ved PTS

UTENLANDSKE PRESTER

REGELVERK OG ROLLEFORDDELING VED TILSETTING

(DENNE TEKSTEN VIL UTGIS SOM EN EGEN BROSJYRE AV BISPEMØTET OG VIL OGSÅ BLI Å FINNE PÅ WWW.KIRKEN.NO/BM).

Stadig flere utenlandske kandidater søker prestestilling i Norge. Utenlandske prester bidrar til å styrke rekrutteringen, og de bringer med seg erfaringer og tradisjoner fra andre kirker og land som beriker og utfordrer vår egen kultur og vårt menighetsliv.

Samtidig er det noen utfordringer knyttet til dette, blant annet relatert til språk og kulturforskjeller. Også tilsettingsprosedyrene utfordres. Denne brosjyren er ment å være en hjelp til å avklare problemer knyttet til tilsetting.

PROBLEMSTILLINGER VED TILSETTING

Det er flere utfordringer knyttet til tilsettingsprosedyrene for utenlandske prester:

For det første finnes det ikke ett fastlagt regelverk som kan anvendes ved slike tilsettinger. Mange regler og forskrifter må holdes sammen for å danne et helhetlig grunnlag for avgjørelser.

For det andre er mange organer involvert (de teologiske fakultetene, Kirkerådet, bispedømmesrådene og biskopene), noe som kan gjøre det vanskelig å avklare ansvar og roller mellom dem.

Målet med denne brosjyren er å samle de aktuelle forskrifter og regler og å tydeliggjøre hvilke ansvar og oppgaver som ligger til hvert enkelt organ.

REGLER OG FORSKRIFTER

Alminnelige vilkår

Ved tilsetting av utenlandske statsborgere som prester, gjelder ordinære regler og forskrifter for tilsetting av menighetsprester:

- Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 2.

Alminnelige vilkår for tilsetting

Som menighetsprest kan tilsettes person som:

- a) er medlem av Den norske kirke og*
- b) har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og*
- c) innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet og*
- d) behersker norsk språk slik det kreves etter lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentleg teneste.*

- Tjenesteordning menighetsprester § 3
Bare person som fyller de kvalifikasjonskrav som er fastsatt av Kongen eller departementet for tilsetting som menighetsprest kan være fast tilsatt prest i Den norske kirke. Person som er vigslat til prest i annet kirkesamfunn, kan etter godkjenning i samsvar med tjenesteordning for biskoper § 8 femte ledd likevel tilsettes midlertidig i prestestilling når tjenestemannsloven tillater det, selv om vedkommende ikke fyller kvalifikasjonskravene.
- Norsk språk
Det er viktig å merke seg at det ved tilsetting ikke er hjemlet unntak fra kravet om å beherske norsk språk. Bispemøtet har fastsatt at utenlandske kandidater skal ha gjennomført og bestått test i norsk språk, høyere nivå, ved Folkeuniversitet eller annen læreinstusjon, for å kunne tilsettes som prest i Norge.

Andre teologiske utdanninger

Dersom en søker har teologisk eller kristendomsfaglig mastergrad, men ikke cand.theol.-grad, gjelder følgende forskrift:

- Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 3. Teologiske og kristendomsfaglige mastergrader.

Som menighetsprest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i forskriften § 2 bokstavene a), c) og d), som har rett til å bruke tittelen master eller en av de tidligere høyere gradstitler og som av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden er vurdert å inneha en kompetanse som i innhold og omfang tilsvarer cand.theol.-graden.

EØS-kandidater

Dersom en søker kommer fra et annet EØS-land gjelder avtalen for europeisk-økonomisk samarbeid om gjensidig godkjenning av kvalifikasjoner for yrkesutøvelse. Kirkerådet autoriserer prester (ordinerte) fra EØS-land etter følgende forskrift:

- Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 6. Autoriserte prester.

Som menighetsprest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift 21. desember 2004 nr. 1832 om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), og som oppfyller kravene i forskriften § 2 bokstavene a) og d).

- Ved søknad til Kirkerådet om autorisasjon til prestedtjeneste i Norge forutsettes følgende:
 - a) at søkeren har minst treårig utdannelse (EØS-direktiv 2005/36).
 - b) at søkeren fremlegger dokumentasjon for at vedkommende er ordinert til prestedtjeneste i en evangelisk-luthersk kirke.
 - c) at det ikke foreligger slike omstendigheter som ville gitt grunnlag for tilbakekall av ordinasjonsrettighetene.
 - d) at søkeren fremlegger eksamenspapirer.

PRØVING AV SKIKKETHET FØR TILSETTING

- Før tilsetting forutsettes det at biskopen har funnet søkeren personlig skikket for prestedtjeneste. Her gjelder personalreglementet § 10.3:

Før bispedømmerådet treffer vedtak om tilset-

ting av person som har blitt autorisert til prestedtjeneste i medhold av forskrift 21. desember 2004 nr. 1832 om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), skal biskopen etter samtale med søkeren ha funnet vedkommende personlig skikket for prestedtjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med Den norske kirkes ordninger.

- Dersom en søker har presteordinasjon fra et annet kirkesamfunn, skal biskopen vurdere om vedkommendes ordinasjon er gyldig for prestedtjeneste i Den norske kirke:

Tjenesteordning for biskoper § 8:

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn kan biskopen treffe vedtak om at en persons presteordinasjon i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke uten ny ordinasjon ... Vedtak som nevnt her medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetting av prest.

- **Veien til prestedtjeneste**

Veien til prestedtjeneste (VTP) er en del av det normale løpet forut for ordinasjon og er obligatorisk for alle som skal ordineres til prestedtjeneste i Den norske kirke. Av naturlige grunner vil det være vanskelig for utenlandske statsborgere å delta i VTP-programmet på samme grunnlag som norske studenter fordi ordningen løper parallelt med teologistudiet. Biskopen kan vurdere individuelt tilpassede ordninger i henhold til Grunnreglene for VTP § 3.

ROLLEFORDELING:

Kirkerådet, biskopene, bispedømmerådene og de teologiske fakultetene har ulikt ansvar ved tilsetting av utenlandske prester. Ansvarsfordelingen ser slik ut

- **Kirkerådet**

Autoriserer prester (ordinerte) fra annet EØS-land (Jfr. Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 6).

- **De teologiske fakultetene**

Søkere som ikke omfattes av EØS-avtalen og som ikke har cand.theol.-grad eller som ikke er ordinerte, skal innom et av de teologiske fakultetene for å få sin utdanning vurdert der. Fakultetene ekvivalerer søkerens utdanning på grunnlag av fag, nivå og innhold.

- **Biskopen**

a) vurderer om prester som er autorisert av Kirkerådet er skikket til prestedtjeneste (Jfr. personalreglementet § 10.3).

b) vurderer om ordinasjon fra annet kirkesamfunn er gyldig grunnlag for prestedtjeneste i Den norske kirke (Jfr. Tjenesteordning for

biskoper § 8).

c) kontrollerer at språkstest er bestått

d) beslutter om ordinasjon til prestedtjeneste for ikke-ordinerte søkere, etter i samtale å ha funnet vedkommende skikket for tjeneste.

- **Bispedømmerådet**

tilsetter i henhold til personalreglement § 10.1.

PROSEDYRE VED TILSETTING

Før det kan treffes vedtak om tilsetting av utenlandske prester, gjelder følgende prosedyrer

FOR ORDINERTE PRESTER FRA EØS-LAND	Autoriseres først av Kirkerådet til prestedtjeneste. <i>(Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 6).</i>	Søkeren må bestå språkstest.		Ved søknad om stilling til prest i DnK legges ved nødvendig dokumentasjon fra Kirkerådet.	Biskop vurderer, etter samtale med søkeren, om vedkommende er skikket til prestedtjeneste i DnK. <i>(Personalreglement § 10.3).</i>
FOR IKKE-ORDINERTE PERSONER FRA EØS-LAND	Søkeren må kontakte et av de teologiske fakultetene og få sin utdanning ekvivalert der. Fakultetene kan pålegge tilleggsutdanning. <i>(Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 3).</i>	Søkeren må bestå språkstest.	Etter å ha fullført nødvendig utdanning, samt gjennomført VTP-programmet, kan vedkommende søke stilling.	Ved søknad om stilling til prest i DnK legges ved nødvendig dokumentasjon fra fakultet og attest fra biskop om skikkethet. <i>(Godkjent VTP).</i>	Etter tilsetningsvedtak beslutter biskop om ordinasjon til prestedtjeneste, etter i samtale å ha funnet søkeren skikket for tjeneste i DnK. <i>(Tjenesteordning for biskoper § 8).</i>
FOR ORDINERTE PRESTER FRA LAND UTENOM EØS	Søkeren må kontakte et av de teologiske fakultetene og få sin utdanning ekvivalert der. Fakultetene kan pålegge tilleggsutdanning. <i>(Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 3).</i>	Søkeren må bestå språkstest.	Etter å ha fullført nødvendig utdanning, kan vedkommende søke stilling.	Ved søknad om stilling til prest i DnK legges ved nødvendig dokumentasjon fra fakultet.	Biskop vurderer om søkerens ordinasjon er gyldig for prestedtjeneste i DnK. <i>(Tjenesteordning for biskoper § 8).</i>
FOR IKKE-ORDINERTE PERSONER FRA LAND UTENOM EØS	Søkeren må kontakte et av de teologiske fakultetene og få sin utdanning ekvivalert der. Fakultetene kan pålegge tilleggsutdanning. <i>(Forskrift om tilsetting av menighetsprest § 3).</i>	Søkeren må bestå språkstest.	Etter å ha fullført nødvendig utdanning, samt gjennomført VTP-programmet, kan vedkommende søke stilling.	Ved søknad om stilling til prest i DnK legges ved nødvendig dokumentasjon fra fakultet og attest fra biskop om skikkethet <i>(Godkjent VTP).</i>	Etter tilsetningsvedtak beslutter biskop om ordinasjon til prestedtjeneste, etter i samtale å ha funnet søkeren skikket for tjeneste i DnK. <i>(Tjenesteordning for biskoper § 8).</i>

MÅNEDENS SALME

MARS 2015

AV SINDRE EIDE
SINDRE.EIDE@EIDEFORLAG.NO

DA HERREN KOM TIL DENNE JORD (N 13 433)

TEKST: JOHN BELL OG GRAHAM MAULE 1987

OVERSETTELSE: HANS-OLAV MØRK 2000 – MELODI: ENGELSK FOLKETONE

I et lite hefte fra Iona Community /Skottland, 1989, finnes salmen "When God Almighty came to earth" - med overskriften "GOD ON EARTH": Gud på jorden. Dette heftet med liturgier og sanger, *A Wee Worship Book*, er utgitt av "Wild Goose Worship Group", signert John Bell og Graham Maule.

Det fortelles i forordet at samlingen egentlig bare var tenkt til bruk i kirker og menigheter i England/Skottland, men på vingene til "a wild goose" hadde plutselig sanger og tekster fløyet over hele verden (Wild Goose er et keltisk symbol for Den hellige ånd)!

Salmen "fløy" også til Norge, og ble i 2000 utgitt i boken "Sanger fra Vest" (Verbum Forlag).

Salmen er bearbeidet og oversatt av Hans-Olav Mørk i den versjon vi nå har i Norsk salmebok. Originalteksten på engelsk (When God Almighty came to earth) finnes i *Hymns in English*, nr 45 (Eide Forlag, 2014).

Melodien er en folketone "The Water Is Wide" (også kalt "O Waly, Waly") til en folkesang av skotsk opprinnelse, kjent tilbake til 1600 tallet.

GUD HOS OSS

Hans-Olav Mørk forteller om tilblivelsen:

Salmen "Gud hos oss" rommer et språk og et univers av motiver som jeg vandret ut og inn av gjennom fjorten år som gateprest i Kirkens Bymisjon i Oslo. Det er byens univers og menneskenes erfaringer. Det at Gud ble menneske i Jesus og opplevde, tenkte og følte det et menneske gjør, har

for alltid gjort mennesket og menneskelig erfaring hellig.

Menneskeverdet er truet hele tiden, og Gud har gått inn i disse truslene og båret dem på kroppen. Samtidig har Gud for alltid identifisert seg med vårt medmenneske. Et menneske som ser et medmenneske med bekrefelse, omsorg og respekt, gjør det Gud vil at menneskene skal gjøre mot hverandre: elsker sitt medmenneske som seg selv. Den som nedverdiger et medmenneske, nedverdiger Gud.

Øversettelsen av sangen "God with us" ble til mens jeg vandret i mitt lokale byrom, Sandvika i Bærum. Det var mørk høst, og lysene glitret i Sandvikselvas svarte overflate. Jeg har alltid lagt vekt på at de tekstene jeg lager, skal være gode å synge. I denne øversettelsen syntes jeg at vokalene falt på plass sammen med bildene. Gode vokaler på lange toner. Det var spennende å finne en avslutning som kunne skape nok enderim til alle versene. "Følg meg hvor jeg går" ga en slik mulighet.

I den versjonen som er trykt i "Sanger fra Vest", prøvde jeg å variere rimord i hvert vers. Til slutt var det bare "slår" igjen: "Han hvisker når vår time slår ...". Dette motivet er ganske langt fra den engelske teksten, og da salmen ble tatt inn i Salmeboka, gikk jeg tilbake og leste originalen på nytt: "and though no words may voice his plea ...". Denne linjen kaller på en øversettelse som ikke ser helt fram mot oppgjøret ved tidens ende, men som stanser her og nå: "en ordløs bønn fra åpne sår". Det ble en linje tilbake til Jesu menneskelighet i andre vers: "Han kjente glede, han fikk sår".

På denne måten opplevde jeg at den gatenære Jesus som jeg kjenner, tok bolig i mitt eget byrom gjennom denne salmen. Derfor er salmen også blitt en oppfordring til kirken om å være til stede sammen med Jesus ute i byens rom, hvor det nå måtte være i bygd eller by. Kirken må se mennesker slik Jesus ser oss og finne dem som er åpne for å la Ordets såkorn

slå rot. Ofte er det dem som andre ser bort fra når de går forbi eller tenker på hva eller hvem som er viktig her i verden. Men i kirken er det periferien som er sentrum, for det er der vi møter Kristus i dag.

© Hans-Olav Mørk 2014

Gjengitt med tillatelse fra opphavsmannen

I samarbeid med Eide forlag trykker LK hver måned en omtale av en av de nye salmene i Norsk Salmebok. Omtalen finnes også på www.norsksalmebok.no, der man dessuten kan finne salmeforslag til gudstjenestene.

OM TRO OG TVIL



«Vi trenger ærlige og slagferdige bøker om tro og om forholdet mellom tro og vitenskap. Dette er en slik bok. Både der jeg er enig, og der jeg leser materialet noe annerledes, blir jeg utfordret og tvunget til å tenke. Samtidig er Ottosen alltid etterrettelig og åpen for andres syn.»

Henrik Syse, forsker og filosof

«Dette er en bok i særklasse. Her vrir det av gode argumenter for en klassisk kristen tro.»

Asbjørn Kvalbein, forfatter og webpastor

Kr 268,-

Hvis Gud finnes, hvorfor finnes det ateister? Kan ikke en allmektig Gud utrydde all tvil?

Som tenåringsmøtte Espen Ottosen denne problemstillingen på en kristen ungdomsleir. Siden har han lett etter svar. På en personlig og ærlig måte skriver han om ateistiske anklager, om kristne tenkere, om Big Bang og evolusjonslæren, og om hva som egentlig kjennetegner kristen tro. Her er få ferdigdygde svar og mange gode refleksjoner.

Finnes også som e-bok

BOKEN KJØPER DU I DIN LOKALE BOKHANDEL
ELLER PÅ WWW.LUNDEFORLAG.NO

SØNDAGSTEKSTEN

HILDE BREKKE MØLLER - TORSTEIN EIDEM NORDAL - STEPHEN SIRRIS

2. SØNDAG I PÅSKETIDEN - 3. SØNDAG I PÅSKETIDEN 4. SØNDAG I PÅSKETIDEN

2. SØNDAG I PÅSKETIDEN

12. APRIL 2015

Prekentekest: Joh 21,15–19

Lesetekster: Jer 31,1–6 eller Apg 1,1–5 / 1 Joh 5,1–5

Liturgisk farge: Hvit

Prekentekesten denne søndagen er fra den siste scenen i Johannesevangeliet og gir oss en samtale mellom Jesus og Simon Peter. De er på stranden; det er morgen. De har hatt brød og fisk til frokost. Førrige gang vi møtte Peter ved bålet, fornekta han at han var i Jesu følge. Nå spør Jesus etter Simon Peters kjærlighet. Peter svarer bekreftende, og Jesus gir ham et lederoppdrag. Det er en fortelling om gjenopprettelse, men det er også noe sørgmodig over den. Peter blir trist av Jesu spørsmål, og vi får vite at Peters liv skal få en ulykkelig slutt. Scenen avsluttes nokså brått med Jesu ord: "Følg meg!"

Noen sider ved denne prekentekesten er så påfallende at man gjerne vil finne en dypere mening

med dem, uten at det er spesielt enkelt. Jesu spørsmål "Elsker du meg mer enn disse?" er fler-tydig. Spør Jesus om Peter elsker ham mer enn han elsker de andre disiplene? Eller spør han om Peter elsker ham mer enn de andre gjør? En siste mulighet er å tolke "disse" som referanse til fiskene som nettopp er spist, altså som et spørsmål om Peter elsker Jesus høyere enn sitt hverdagsliv. Uklarheten i den norske oversettelsen reflekterer den greske teksten, og det forblir uklart hvordan spørsmålet skal forstås. Verken denne fortellingen eller andre scener fra Johannesevangeliet gir noen tydelig pekepinn.

Videre brukes det en del synonymer i fortellingen. Vi møter to ulike ord for kjærlighet: elske (agapao) og ha kjær (filo). Jesus bruker det første i de to første spørsmålene, og det siste til slutt. Peter har samme ordbruk gjennom det hele. Betyr det noe? Det virker egentlig ikke sånn: Peter svarer bekreftende med et "ja" på Jesu spørsmål, selv om han selv ikke sier ordet "elsker" i bekreftelsen, men sier: "Du vet at jeg har deg kjær." Dessuten gir Jesus ham et oppdrag etter hver av de tre bekreftelsene, og det virker dermed som om han anerkjenner Peters svar hver gang. Det er også andre parallelle uttrykk: Det er lam og sauer, å gjete og å fø, og to ulike ord for å vite. Man kan selvfølgelig lete etter en mening i variasjonene her, men det er ikke noe tydelig budskap i det. Man kan se lammene/sauene som henvisning til unge og voksne eller gamle men-

nesker, eller til nye og erfarne deler av folden. Å være gjeter og å fø kan henspille på den leder- og omsorgsrollen som Peter blir gitt. Jeg opplever imidlertid ikke at ordvalget gir noen klare signaler til fortolkningen.

PREKENTEKSTEN I LYS AV JOHANNESVANGELIET

Noen trekk ved fortellingen blir belyst når man leser fortellingen i rammen av Johannesevangeliet. Umiddelbart oppleves det litt underlig når Jesus tiltaler Peter som "Simon, sønn av Johannes", mens han omtales som Simon Peter av fortellerstemmen. Fortellerstemmen bruker alltid "Simon Peter" eller bare "Peter" som navn på disippelen. Jesu tiltale har vi også møtt tidligere, i Joh 1 der Jesus og Simon møtes for aller første gang. Her fortelles det om at Jesus kaller disipler, og han gir Simon navnet Kefas, eller Peter. Så hvorfor bruker ikke Jesus dette navnet i søndagens prekentekest? Markerer tiltalen en avstand mellom Jesus og Peter? Fungerer det som en indikator på alvor i denne stunden? Kanskje det kan ses som hint til å lese denne samtalen sammen med kallelisen fra kap 1? I så fall blir Jesu avslutning viktig. I Joh 1 kaller han flere disipler, men til Peter sier ikke Jesus "Følg meg!" Det skjer først i dagens tekst. I Joh 21 viser Simon seg som Peter, og mottar endelig kallet og oppdraget.

Temaene fra prekentekestens finnes også midt i Johannesevangeliet. Joh 13,36–38 kaster lys over prekentekestens:

Simon Peter sier til ham: "Herre, hvor går du hen?" Jesus svarte: "Dit jeg går, kan du ikke følge meg nå. Senere skal du følge meg."
"Hvorfor kan jeg ikke følge deg nå?" sier Peter.
"Jeg vil gi livet mitt for deg." Jesus svarte: "Du vil gi livet for meg? Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Hanen skal ikke gale før du har fornektet meg tre ganger."

I lys av dette tekstutsnittet er det også naturlig å tenke Peters fornektelse inn i dagens tekst. At Jesus stiller spørsmålet sitt tre ganger, og at han gir Peter oppdraget i tre runder, leses ofte som et motstykke til Peters fornektelse. Peters triste "Herre, du vet alt" etter Jesu tredje spørsmåls-

runde kan også leses som en påminnelse om fornektelsen. Dermed kan søndagens tekst leses som Jesu tilgivelse eller fullstendige aksept av Peter.

Det er gode grunner for å lese det sånn. Samtidig kan denne lesningen føre til at man overser historien mellom Peter og Jesus slik Johannesevangeliet framstiller den. Det er mye som tyder på at forholdet mellom Jesus og Peter er normalisert for lenge siden. For hva skjer etter fornektelsene? Etter Jesu død holder Peter seg sammen med disiplene. Han hadde fornektet at han var en del av disippelflokken, men umiddelbart etterpå handler han som en av dem. Videre løper Peter til graven da han hører at den er tom, og han er den første som kommer inn og ser Jesu likklær og hodetørkle. Og viktigere: Peter får Den hellige ånd fra Jesu pust sammen med de andre disiplene. Og like før søndagens prekentekest fortelles det at han kaster seg ut i sjøen fordi han ser Jesus på stranda. De holder måltid sammen. Scenen fra dagens prekentekest finner sted etter dette måltidet, og det er sånn sett lite som tyder på at det er noe uavklart mellom Jesus og Peter. Det er som om samtalen setter ord på disse handlingene som fulgte fornektelsene. Fra Peters side handlet de om kjærlighet, og fra Jesu side om et oppdrag.

PREKENTEKSTEN I LYS AV LESETEKSTENE

Denne søndagen er GT-teksten mye tydeligere på Guds nåde og kjærlighet enn NT-tekstene.

Leseteksten fra Jer 31 beskriver Guds kjærlighet og miskunn og folkets framtid og håp. I lys av denne teksten blir det tydelig hva som ikke står i prekentekestens: Der er ingen eksplisitt tale om Guds kjærlighet (som er tydelig flere andre steder i Johannesevangeliet), heller ingen uttalt tilgivelse for Peters fornektelse eller noen henvisning til Jesu kjærlighet til ham. Mens jeremia-teksten framkaller vakre bilder av hvordan tilsynelatende håpløshet kan bli utvikling, skjønnhet og glede, beskriver johannesteksten framtidsutsiktene til Peter som nokså triste; det som sies om framtiden, handler om hans død. Men når prekentekestens leses i lys av håpet fra jeremia-

teksten, belyses kontrasten mellom det håpløse i Peters fornektelse og det håpefulle i oppdraget som gis. Han har fått en ny sjanse; det var ikke for sent. Jeremiateksten minner om håp i det som ser håpløst ut. Og når dette blikket brukes, kan Peters død kan ses i et nytt lys: Når den oppstandne sier ”Følg meg!”, er ikke døden siste stopp.

I likhet med GT-teksten har også leseteksten fra 1 Joh 5 et optimistisk syn på framtiden. Her handler det om seier over verden. Dessuten handler det om kjærlighet. I lys av denne teksten kan prekeneteksten få et mer allment budskap. Det handler om å elske Gud og alle Guds barn. Jesu spørsmål til Peter blir et spørsmål til alle, og oppdraget kan forstås mer generelt enn som et spesielt lederoppdrag.



HILDE BREKKE MØLLER
STUDIESJEF VED DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET
HILDE.B.MOLLER@MF.NO

3. SØNDAG I PÅSKETIDEN

19. APRIL 2015

Prekenetekst: Joh 10,1–10

Lesetekster: Esek 34,23–31 eller Apg 3,12–21 /

Hebr 13,20–21

Fortellingstekst: 1 Sam 15,34–16,13

Liturgisk farge: Hvit

TIL DAGEN

Søndagene etter påske er med rette kalt ”i påsketiden”: Dette markerer tydeligere at påsken ikke slutter ved 2. påskedag, men strekker seg helt til pinse. Denne dagen kalles gjerne ”den gode gjeters søndag”, en tematikk vi finner spor av helt til middelalderen. Tekstboken 1978 hadde Joh 10,11–16, ”Jeg er den gode gjeter”, som prekenetekst (1. rekke) og Salme 23 ”Herren er min hyrde” som lesetekst (2. rekke). Hele dagen preges av gleden over at Jesus er til stede i verden, at han viser omsorg for alle, og at han kaller kirkens ledere til å etterligne hans eget gjetersinn.¹

TIL TEKSTEN

Men denne dagen skal vi altså snakke om Jesus som ”porten inn til sauene” (10,7). Vi finner denne teksten rett etter helbredelsen av den blindfødte (9,1–12), hvordan denne blir ekskommunisert av fariseerne (9,13–34), og hvordan Jesus reagerer på at han kastes ut av synagogen (9,35–41). Slik er vår tekst å se på som en forlengelse av irettesettelsen av fariseerne som spør: ”Kanskje vi også er blinde?” (9,39) Med andre ord er det *fariseerne* som ikke skjønner hva Jesus mener med lignelsen i vår tekst (v 6), selv om den er Jesu billedlige tale for hva som nettopp har skjedd med den blindfødte, nå seende, mannen. Han kastes ut (*ἐξέβαλον* 9,34) av synagogen til skam og fordømmelse, mens sauene i inn-

hegningen føres ut (*ἐκβάλλη*, v 4) gjennom porten til ”liv og overflod” (v 10).

Vi kan anta at sauetyveri var vanlig i Israel på denne tiden, og de lave steingjerdene som omkranset innhegningene kan, uten sammenligning for øvrig, minne om våre lave kirkegårdsmurer. Det var mange gjeterne som kunne komme sammen fra forskjellige steder og la sauene sine sove innenfor en og samme innhegning. Om natten holdt en portvokter vakt ved inngangen mens gjeterne sov. Den som forsynte seg av sau uten å vekke portvokteren, men ved å klatre over gjerdet, var en tyv. Portvokteren ville aldri sluppet inn andre enn den han visste hadde sauer i innhegningen. Kom gjeteren derimot gjennom porten og kalte på sauene sine, visste sauene hvem de skulle følge etter – ikke på grunn av ordene gjeteren brukte (med mindre det var slik at gjeteren ga hver sau sitt navn), men på grunn av stemmen til gjeteren sin. Teksten understreker nemlig at det er slik gjeteren får samlet alle sauene sine: De hører (v 3), og de kjenner (v 4) stemmen til gjeteren.

Legg merke til endringen fra ”å føre sauene ut” ved å gå bakerst (v 3) til ”å gå foran dem” (v 4). Dette gjør gjeteren for å påse at alle kommer ut (Klok av skade? Jfr. Matt 18,12ff) og vise hvor sauene kan gå for å finne best beite. I 78-oversettelsen sto det at sauene ”skal gå inn og ut og finne beite” (eller ”føde”, 1930).

Deretter forklarer Jesus lignelsen, ikke ved å sammenligne den gode gjeteren med tyvene, men ved å si: ”Jeg er porten inn til sauene.” Legg merke til repeteringen av ”sannelig, sannelig” (v 1 og 7) og ”Jeg er porten” (v 7 og 9), noe som beskriver intensiteten i hendelsesforløpet som har funnet sted, og hva dette har vekket i Jesus. Følgende er viktig for Jesus å få fram, for fariseerne som avviste den helbredede blindes vitnesbyrd, avviser dermed Jesus som porten (*ἡ Θύρα*, som også kan bety *mulighet*), ”fordi deres gjerninger er onde” (Jfr. 3,16ff). Legg merke til at i Jesu forklaring til fariseerne er det ikke gjeterne som går inn porten og finner sauene, men det er sauene som går inn og finner frelse (v 9). Tyvene finner ikke frelse, fordi a) de går ikke gjennom porten, og b) deres gjerninger

er onde. Vi legger merke til at ”å drepe” (her *θύση*) er ordet vi også forbinder med *offerpraksisen*. Overflod (v 10) står i adverb (*περισσόν*), og vi kunne kanskje også oversatt: ”Jeg er kommet for at dere skal ha liv, og det til det fulle,” for i denne konteksten handler det ikke om ”evig liv” (adj. *περισσός*), men om et liv med overskudd – de grønne engene, om man vil (Jfr. Sal 23).

For egen oppbyggelse vil jeg anbefale å meditere over hvordan teksten kan speiles i påsektene, og legg merke til hvordan tematikken kan overføres til Jesu tale om hvordan han er veien til sin Fars hus (Joh 14,1–6)!

TIL PREKENEN

Disposisjon: Teksten kan disponeres slik

- I) Lignelse (v 1–5).
- II) Fariseerne skjønner ikke lignelsen (v 6).
- III) Jesu forklarer lignelsen og gir seg til kjenne som porten.

Stikkord til prekenforberedelsene kan være:

Å ta snarveier: Når unngår du porten og klatrer over gjerdet i hverdagen; når gjør vi det som kirke og samfunn? Det sies jo at når man ikke finner veien, så har kvinner lettere for å be om hjelp enn menn. Kanskje dette er en situasjon flere kan kjenne seg igjen i? Kan være et humoristisk innsteg i prekenen.

Dørstokkmila: Dette er ikke bare en hit fra Tre små kinesere; uttrykket beskriver også hvor krevende det kan føles å komme seg ut av huset uten motivasjon og mangel på tiltak. Dette er et spennende innsteg, for som kirke er vi kalt til å gå gjennom porten, selv om det kan virke aldri så krevende. Et annet stikkord er terskel. Hva kan det være i denne sammenhengen?

Portvokteren: Vinterens terrorangrep i Paris og København kan igjen aktualiseres ved å ta utgangspunkt i portvokterne som ble truet på livet eller myrdet av dem som hadde onde hensikter. Poenget er at det kan koste oss livet å være portvoktere. Ransakende vil det være om man velger å stille spørsmål om det finnes en portvokter i meg, som er klar til å våge livet, eller om jeg stenger for porten mer enn jeg åpner den for andre; altså: ”Hvordan er vi portvoktere?”

3. SØNDAG I PÅSKETIDEN

26. APRIL 2015

Navn: Først nevnes navnet; så føres vi ut. Er det dåp i gudstjenesten, kan dette trekkes inn. Uansett er det mye spennende å trekke inn her: Hvem sier du at du er? Hva kaller andre deg? Hvem sier Gud at du er?

Porten: Sist, men ikke minst. Dette er jo selve evangeliet i prekenen: "Jeg er porten." Hvilken port eller dør ser du for deg rent visuelt? Husdør, kirkedør, rulleøren på kjøpesenteret, klaffedøren fra saloonen i ville vesten, kirkegårdsporten, vindebro, slike verandadører uten påbygd veranda, som dermed bare fører rett ned i bakken osv. osv. Hva betyr det at Jesus er porten? Et annet velkjent sted sier jo Jesus: "Se, jeg står for døren og banker." (Åp 3,20) I kirkekunsten er gjerne dette blitt framstilt som en dør uten håndtak på utsiden. Men siden Jesus snakker om at det er gjennom ham vi finner liv, kan kors og port sammenlignes?

SALMEFORSLAG

Inn: Han sto opp før dagen demret (214).

Mellom tekst: Jeg løfter mine øyne opp til fjellene (327).

Etter preken: Livet vant, dets navn er Jesus (207).

Nattverd: Kor stort min Gud at eg dit barn får vera (323) / Opp, jublende sang (605) / Vi er et folk på vandring (618).

Slutt: Døden må vike for Gudrikes krefter (209).

Familiepreg: Tett ved sida mi går Jesus (361), Jeg er trygg hos deg (786) og Jeg har satt foran deg en åpent dør (Barnesangboka fra 1989, nr. 135).

Prekentekest: Jes 43,16–21

Lesetekster: Åpg 9,1–19 eller Åp 2,1–7 / Joh 13,30–35

Liturgisk farge: Hvit

JUBILATE – TIL DAGEN

Denne kirkeårsdagen står midt mellom påskedag og pinsedag. Kalenderen viser nesten mai; knoppe springer; fuglene synger, og det er vår og varme i luften. Søndagens tradisjonelle introitus fra Salme 66 har gitt dagen tilnavnet *Jubilate*: "Rop med jubel for Gud, hele jorden!" Det tradisjonelle evangelium for dagen (Joh 16,16–22) er fremadrettet. Jesus antyder himmelfarten og sier at sorgen skal bli vendt til en glede som ingen kan ta fra disiplene. Glede og forventning setter tonen for dagen. Dette festpreget kan løftes i gudstjenesten gjennom påskesalmer og andre lovsanger.

Evangelietekstene i alle dagens teksttrekker er fra Johannesevangeliet. For andre teksttrekkes vedkommende er handlingen lagt til skjærtorsdag hvor Jesus taler om sin bortgang. I den sammenheng gir han oss kjærlighetsbudet. Kjærligheten er selve kjennetegnet på disippelskap. Nå er altså en av lesetekstene (Jes 43,16–21) oppgitt som prekentekest. Dette skjer kun seks ganger inneværende kirkeår. Dermed blir første lesning enten Åpg 9,1–19 eller Åp 2,1–7 for johannesteksten blir gudstjenestens andre lesning. Actateksten er fortellingen om da Jesus åpenbarte seg for Saulus utenfor Damaskus. Omvendelsen er dramatisk: Han blir blindet i tre dager, men får synet igjen i møte med Ananias etter han blir døpt. Teksten fra Åpenbaringsboken er sendebrevet til menigheten i Efesos. Menigheten har forlatt sin første kjærlighet, og vi hører den advarende metafor om

¹ Kopperud, Tore *På vandring gjennom kirkeåret* Luther Forlag Oslo 1992.
Halldorf Peter *Hellig år* Luther Oslo 2012.



TORSTEIN EIDEM NORDAL
SOKNEPREST I KVITSEID OG
BRUNKEBERG
SOKNEPREST.KVITSEID@KYRKJETRAPPA.NO

at lysestaken kan flyttes.

Med glede som resonansbunn peker alle tekstene i retning av *noe nytt* som skal komme; ja, det er allerede her og nå. Dette nye presenteres med en skjellsettende, radikal karakter. Vi møter det i form av kjærlighetsbudet og i fortellingen om forfølgeren Saulus som blir apostelen Paulus. Fornylse er også et hovedtema i prekenteeksten fra Jesaja.

NOE NYTT SPIRER FRAM – TIL TEKSTEN

Prekenteeksten er hentet fra den delen av Jesaja-boken, som kalles Deutero-Jesaja – den annen Jesaja (kapittel 40–55). Bibelforskerne påpeker at første del av profetboken er skrevet av en domsprofet på 700-tallet før Kristus. Annen del ble nedtegnet to hundre år senere. Israelsfolket skal føres tilbake hjem til Det lovede landet fra eksilet i Babylon. Et nytt eksodus står fremfor folket og nytolkes i lys av befrielsen fra slaveriet og den underfulle utferden fra Egypt.

Jesaja-bokens andre del er retorisk gjennomarbeidet og viser høy poetisk kvalitet. Den består av frelesord som stadig gjentas og utvikles. Dette preger også perikopen som i vår ferske bibeloversettelse har overskriften ”Noe nytt spiser fram”. Her finner vi rike naturbilder og henvisninger til skaperverket i skjønn forening med frelesord. Teksten innledes med den orientalske budbærerformelen ”Så sier Herren”, etterfulgt av et kolon før selve det profetiske budskapet. Formelen var velkjent i Israels omverden og innleder budskapet som sendebudet skulle framføre på vegne av sin herre. I Det gamle testamente brukes den av profetene som ikke taler ut fra seg selv, men fra Gud. Formelen kan forstås som en muntlig variant av underskriftens funksjon i vår kultur.

I vers 16 presenteres Herren nærmere med henvisning til sentrale gammeltestamentlige begivenheter framfor noen, nemlig utferden fra Egypt og veien gjennom havet (2 Mos 14,21). Profetordet som nå lyder gjennom Jesaja, knyttes slik sammen med fortidens frelesgjerninger hvor Gud har åpenbart seg og handlet med sitt folk. Etter denne innledningen sier profetordet at

folket ikke skal se tilbake: ”Se, jeg gjør noe nytt. Nå spirer det fram. Merker dere det ikke? Jeg legger vei i ørkenen, elver i ødemarken.” (43,19) Han som før gjorde vei gjennom sjøen i israelsfolkets store eksodus, gjør det nå i ødemarken. Bildet handler om at Gud vil føre folket inn i det som ligger foran, inn i nye dager til et nytt sted. Gud står som det handlende subjekt som former sitt folk, og det uttrykkes en nær relasjon mellom dem. Vann i ørkenen er oaser som står for hvile og fruktbarhet. Dette for at ”mitt utvalgte folk kan få drikke. Mitt folk som jeg har formet, skal forkynde min pris” (43, 20b–21). Gud sørger for folkets fysiske behov. Samtidig har avrundingen et liturgisk preg gjennom henvisningen til å forkynde Guds pris.

”NÅR LIVETS KREFTER GROR” – TIL PREKENEN

En gammeltestamentlig profettekst fra 500-tallet før Kristus kan vanskelig bære en hel preken i en kristen gudstjeneste, men danner et utgangspunkt. Alle tekstene denne dagen peker i samme retning. Det er mulig å hente fram aspekter fra mer enn prekenteeksten alene, og tematisere fornyelse. Det er ikke oppsiktsvekkende å tolke gammeltestamentlige tekster kristologisk. Deutero-Jesajas resepsjonshistorie bærer preg av kirkens nylesning i lys av Kristus. I ettertiden ser vi hvor godt tekstene kaster lys over Kristus, eller hvordan kirken har lest Jesusfortellingen i lys av Det gamle testamente. Kapitlene 40–55 inneholder som kjent de fire sangene om Herrens lidende tjener – kronvitnene blant kristusprofetiene.

Tilblivelsen av Händels *Messias* er et uttrykk for hvordan fornyelse springer ut av inspirasjon fra Guds ord. Komponisten skrev oratoriet på rekordfart i 1741. 24 dager brukte han på verket. Han hadde vært alvorlig syk, men fikk så inspirasjonen (= in+ Spiritus) over seg. Dette oratoriet kjennetegnes av at det ikke er noen dramatisk handling fordelt på ulike roller, men derimot en konsentrasjon omkring Bibelens egne ord som synges av kor og solister. Oratoriets begynnelse har sammenheng med prekenteeksten. Etter åpningen, en ouverture i fransk stil, synger

tenorsolisten som tradisjonelt har rollen som forteller eller evangelist, innledningsordene fra Deutero-Jesaja (Jes 40,1): *Comfort ye – Trøst, trøst mitt folk*. Deretter følger ”rydd vei i ørkenen”, som er døperen Johannes budskap (Mark 1,3).

Stefan Zweig beskriver dette i boken *Evige øyeblikk – 12 historiske miniatyrer*. Zweig skildrer komponistens møte med librettoen, bibelordene, slik: *Händel bøyde hodet som under en storm. All tretthet var feid vekk. Så sterkt hadde han aldri kjent kraften før. Aldri hadde han følt skapegleden strømme så rikt gjennom seg. Og på ny flommet ordene imot ham som fosser av varmt, livgivende lys. Hvert eneste ord rammet ham rett i hjertet, befriende, besvergende! (...) Den 14. september, etter tre uker, var verket ferdig – en ufattelig prestasjon den dag i dag og for all evighet. Ordene var blitt til musikk, det som nettopp hadde vært tørr og livløs tale, var nå rike, klingende toner. Et viljens mirakel var utført av en syk sjel som hadde blomstret opp, akkurat som den lamme kroppen tidligere hadde maktet oppstandelsens mirakel.*

Gjennom dette glimtet inn i Händels inspirerte skrivestue gir tekstene oss anledning til å reflektere over hva fornyelse er. I vår tid er *noe nytt*, det moderne, motene, gjerne synonymt med noe bra. Idehistorisk har det vel og merke vært stadige vekslinger mellom gullalderdrøm og fremskrittstro. Var alt bedre før, eller *is the best yet to come?* Er vi blitt en reformtrøtt kirke, eller har de ulike reformene tilført fornyelse? Sannheten ligger kanskje et sted mellom ytterpunktene, som kan fungere som utgangspunkt for refleksjoner. Karl Gervin utfordrer oss i sin bok som spør om kirken har mistet sin hukommelse. Den skotske filosofen Alasdair MacIntyre skriver i boken *After Virtue* (1981): ”Jeg kan bare besvare spørsmålet ’Hva skal jeg gjøre?’ hvis jeg kan svare på et foregående spørsmål: Av hvilken historie eller historier er jeg en del av?” Fornyelse kan springe ut av tradisjon, og identitet oppstår ikke av intet.

Utfordringen er å vise hvordan fornyelsens kraft er her og nå. Skal det bli fornyelse, må det bli *for meg*. Dette er det evangeliske *pro me* eller *pro nobis*: Evangeliet er ikke informasjon, men et budskap om noe som står på spill – for meg.

Poenget formuleres slik i fortellingen om Paulus: ”Straks var det som om skjell falt fra øynene hans, så han kunne se.” (Apg 9,18) Fornyelse kan være dette nye perspektivet, noe som strekker seg utover en kognitiv erkjennelse. Fornyelsen henger ifølge bibeltekstene sammen med en relasjon til Gud og gir retning for livet.

En annen tilnærming er å se fornyelse i menighetsperspektiv og forankre den ekklesiologisk: Hvilke erfaringer har vi i og gjennom fellesskapet med at ”livets krefter gror”, som Gerd Grønvold Saue skriver i en salme? Tenker vi at vekst først og fremst er kvantitativt framfor noe kvalitativt? Kan fornyelse tallfestes og måles, eller handler den om fordypelse? Finnes det vitnesbyrd eller fortellinger å løfte fram i gudstjenesten fra andre enn bare presten?

En inspirasjon til kreativt prekenarbeid finner vi i salmeboken. Det er fortsatt påsketid, og det er mulig å la påskesalmer ramme inn gudstjenesten. En interessant observasjon er at svært mange norske påskesalmer henter inn naturbilder, i likhet med dagens prekentekest som munner ut i en visjon som forener fysiske behov og liturgi. Det er en sammenheng mellom det som skjer i omgivelsene våre denne vårsøndagen, og det som skjer inne i gudstjenestens forløp. Dette betyr at 2. trosartikkel synger duett med 1. trosartikkel. En skapelsesteologisk dimensjon akkompagnerer den kristologiske, slik dette salmeverset av Grundtvig viser:

*Verdens igenfødselse glæden igenføder;
skönt fornyet skabningen den Opstandne møder.
Øst og vest og syd og nord,
ild og vand og luft og jord
synger påskesalmer.*

(Den Danske Salmebog, 235,1)

SKAPELSE OG FORLØSNING – SALMEVALG

198 *Ljos over land som oss livsvonet gav* eller
393 *Kom, syng for vår Gud*
664 *Kom, du Guds kjærleik kom*
668 *Guds Sønn steg ned å tjene*

677 *En bønn er gjemt i hjerteslagets rytme*
214 *Han stod opp før dagen demret*

Lovsanger under nattverd:
387 *Evige Gud*
680 *Ubi caritas*
384 *Laudate*
395 *Som toner i en evig sang*



STEPHEN SIRRIS
PROSTIPREST I BÆRUM
STESIR@ONLINE.NO

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

TILSETTINGER

AGDER OG TELEMARK BISPEDØMME

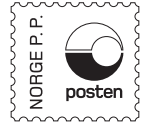
Agder og Telemark bispedømmeråd gjorde følgende tilsetninger den 19. februar 2015:

Elin Ann Øvensen ble tilsatt som sokneprest i Arendal prosti med Austre Moland sokn og Flosta sokn som tjenestested.

Lene Skov Opsahl ble tilsatt som sokneprest i Øvre Telemark prosti med Hjartdal sokn, Sau-land sokn og Tuddal sokn som tjenestested.

Axel Jørgen Bugge ble tilsatt som sokneprest i Øvre Telemark prosti med Bø sokn som tjenestested.

Alle tre har takket ja til stillingene.



Avsender:
Luthersk Kirketidende
Sinsenveien 25
0572 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), prost Hege Elisabeth Fagermoen, universitetslektor Sjur Isaksen og sokneprest Anne Grete Listrøm. Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:
Luthersk Kirketidende
v/Eyolf Berg
Sinsenveien 25
0572 OSLO
Tlf. 91 17 65 37
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no
Opplysninger om annonsepriser og utgivelsesplan finnes på nettsidene.

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende sendes på e-post til ovenstående adresse. Artikler skal normalt ikke overstige 2500 ord, innlegg skal normalt ikke være mer enn 1200 ord.

ABONNEMENT: Pris kr. 590,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 800,- pr. år. Abonnementet inkluderer Tidsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år). Kontonummer: 3000.14.73669. Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev, SMS eller e-post). Gamle og nye numre kan kjøpes i pdf-format fra <https://lutherskkirketidende.buyandread.com>